

W tym projekcie zbadam środowisko prałatów grecko-katolickich, aktywnych w Galicji od lat dziewięćdziesiątych XVIII do lat trzydziestych XIX wieku: ich kariery, kapitał kulturowy, idee polityczne i kontakty osobiste. Za punkt wyjścia wezmę archiprezbitera Mychajła Harasewycza, pierwszego rdzennego Galicjanina, który spróbował napisać historię Ukraińców (Rusinów) galicyjskich. Posłużę się nim jako przykładem szerszych trendów historycznych: jego biografia będzie częścią całościowego obrazu społecznego i intelektualnego środowiska, do którego należał.

Aby głębiej zrozumieć mechanizmy rządzące elitą Kościoła grecko-katolickiego, nie ograniczę się do analizy działalności zawodowej i piśmienniczej jej członków, ale stworzę też bazę danych prozopograficznych, zintegrowaną z ogólnodostępną mapą cyfrową, zawierającą informacje o pochodzeniu, patronach, studiach, posiadach, związkach krwi, znajomościach, itp. poszczególnych księży. To pozwoli mi opisać sieci społeczne, do których należeli, a następnie zastosować tę wiedzę do interpretacji ich intelektualnych i politycznych ścieżek.

Znaczenie tego projektu jest wielorakie. Po pierwsze pozwala on na zbadanie ważnego lecz zaniedbanego aspektu przemian zachodzących pod koniec XVIII wieku: moi bohaterowie byli pierwszym pokoleniem ukraińskich księży w Galicji, przed którymi otwarto się nowe perspektywy edukacji i kariery, stworzone przez rząd austriacki. Mój projekt pomoże również ocenić rolę, którą odegrali oni w rozwoju poczucia odrębności narodowej wśród Ukraińców galicyjskich: Czy byli oni inicjatorami tego procesu? Jego katalizatorami? Hamulcowymi? Odpowiedź na to pytanie może nie tylko zmienić chronologię “przebudzenia narodowego” Ukraińców galicyjskich, ale też stanowić znaczący wkład do debat nad różnicami i ciągłością między europejskim Starym Ładem i wiekiem XIX. W końcu projekt ten umieści galicyjskich księży grecko-katolickich w kontekście europejskiego Oświecenia i jego kryzysu. Galicyjscy prałaci grecko-katolicycy byli beneficjentami oświeceniowej polityki Marii Teresy i Józefa II, lecz również dostojnikami Kościoła katolickiego, świadkami (czasem też uczestnikami) polskich dążeń niepodległościowych oraz zdecydowanymi wrogami Rewolucji francuskiej. Czyni to z nich szczególnie interesujący przykład relacji między Oświeceniem radykalnym, Oświeceniem katolickim i tzw. kontr-Oświeceniem.